

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

**2025 YILI BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ VE
ETKİLERİNİN AZALTILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK
KAPSAMINDA PROGRAMLI TEFTİŞ**

(Haziran, 2026)

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ÖNSÖZ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 49'uncu maddesi ve çalışma hayatına ilişkin diğer hükümleri uyarınca Devlet; çalışanların hayat seviyelerini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Bu yükümlülük, Devletin çalışma hayatına ilişkin düzenleyici, koruyucu ve denetleyici rolünü gerekli kılmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, çalışma hayatı kapsamında; işçi ve işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasını kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirlerin alınması, mevcut ve muhtemel sorunların araştırılması, çalışanları koruyucu ve çalışmayı destekleyici tedbirlerin geliştirilmesi, istihdamı ve tam çalışmayı destekleyici uygulamaların yürütülmesi, iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin uygulanmasının izlenmesi, çalışma hayatının denetlenmesi ve iş istatistiklerinin derlenerek yayımlanması alanlarında politika ve uygulamalar yürütmektedir.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı; Bakanlığın görev alanı çerçevesinde çalışma hayatına ilişkin teftiş ve inceleme faaliyetlerini yürütmekte, ulusal ve uluslararası mevzuatın uygulanmasını izlemekte, teftiş ve denetim sonuçları doğrultusunda mevzuatın uygulanabilirliği ile uygulamada karşılaşılan aksaklıklara ilişkin değerlendirmeler yapmakta, denetim sonuçlarına ilişkin istatistikleri tutmakta, değerlendirmekte ve yorumlamaktadır.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı tarafından işin yürütümü ile iş sağlığı ve güvenliği yönlerinden yürütülen programlı teftişlerde temel amaç; öncelikli risk alanlarını belirlemek, mevzuata uyum düzeyinin artmasına katkı sunmak, rehberlik odaklı teftiş anlayışıyla işyerlerinde kalıcı ve sistematik iyileştirmeler sağlamak, çalışanların haklarının korunmasına, güvenli ve sağlıklı çalışma ortamlarının geliştirilmesine ve çalışma barışının güçlendirilmesine katkıda bulunmaktır.

Bu kapsamda, programlı teftişler sonucunda elde edilen bulgular, istatistikler ve değerlendirmeler çerçevesinde hazırlanan Genel Değerlendirme Raporları, ilgili sektör ve işyerlerinde mevcut durumun ortaya konulması, mevzuata uyumun güçlendirilmesi, risk alanlarına yönelik koruyucu tedbirlerin geliştirilmesi, sosyal tarafların bilgilendirilmesi amacıyla tarafların bilgilerine sunulmaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

BAŞKAN SUNUŞU

2025 yılına ait Programlı Teftişlerin hazırlanmasında, yürütülmesinde ve bu raporun yazımında görev alan İş Müfettişlerine, teftiş aşamasında gerekli kolaylığı sağlayan işveren ve çalışanlara, kamu kurum ve kuruluşlarına, katkısı ve katılımı olan tüm paydaşlara teşekkür eder, ülkemiz ve çalışma hayatı için faydalı olmasını temenni ederim.

Erol GÜNER
Rehberlik ve Teftiş Başkanı V.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	ii
BAŞKAN SUNUŞU	ii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR LİSTESİ	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	vii
I. BÖLÜM GENEL BİLGİLER.....	1
1. TEFTİŞİN ADI	1
2. TEFTİŞİN GEREKÇESİ.....	1
3. TEFTİŞİN AMACI	1
4. TEFTİŞTE GÖREV ALAN MÜFETTİŞLER.....	3
5. ÇALIŞMA TAKVİMİ.....	3
6. TEFTİŞ YÜRÜTÜLEN İLLER	3
7. TEFTİŞE ALINAN İŞYERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	4
8. İŞYERLERİNİN BELİRLENME KRİTERLERİ	7
9. İŞYERLERİNDE YÜRÜTÜLEN GENEL FAALİYETLER.....	7
II. BÖLÜM TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	14
1. HAZIRLIK AŞAMASI	14
2. TEFTİŞ AŞAMASI.....	14
3. İSTATİSTİKLER.....	15
3.1. İşyeri Bilgilerine İlişkin İstatistikler.....	15
3.2. Çalışan Bilgilerine İlişkin İstatistikler.....	18
3.3. Teftiş Sonucuna İlişkin İstatistikler.....	19
3.3.1. Genel İstatistikler.....	19
3.3.2. Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin İstatistikler.....	20
III. BÖLÜM MEVZUATA AYKIRILIKLAR.....	29
IV. BÖLÜM SONUÇ	38
1. TEFTİŞ SONUÇLARI HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME	38
2. SEKTÖR/ALAN TEMSİLCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ.....	39
3. İŞ MÜFETTİŞLERİNİN DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİ	39
KAYNAKÇA	41

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

KISALTMALAR LİSTESİ

NACE	Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
BEKRA	Büyük Endüstriyel Kaza Risklerinin Azaltılması
BKSD	Büyük Kaza Senaryo Dokümanı
BKÖP	Büyük Kaza Önleme Politika Belgesi
GR	Güvenlik Raporu
HAZOP	Tehlike ve İşletilebilirlik Analizi
LOPA	Koruma Katmanları Analizi
FTA	Hata Ağacı Analizi
ETA	Olay Ağacı Analizi

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil I-1 Kömürlü Termik Santral İş Akış Şeması	11
Şekil I-2 Akaryakıt Depolama ve Dolum Tesisi İş Akış Şeması	12
Şekil I-3 Bakır Madenciliği İş Akış Şeması	13
Şekil II-1: Teftişi Yapılan İşyerlerinin Tehlike Sınıfına Göre Dağılımı	18
Şekil II-2: Çalışanların Cinsiyete Göre Yüzdesel Dağılımı	19
Şekil II-3: İlk Aşamada Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Mevzuat Bazında Giderilme Oranı	25
Şekil II-4: Uygulanan İdari Para Cezalarının Mevzuata Göre Dağılımı	27

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

TABLolar LİSTESİ

Tablo I-1 Çalışma Takvimi	3
Tablo I-2 İşyerlerinin Faaliyet Alanları	4
Tablo I-3 Teftişı Gerçekleştirilen İşyeri Sayısı ve Faaliyet Alanları	8
Tablo II-1 Teftiş Yapılan İllerdeki Toplam İşyeri ve Çalışan Sayılarına İlişkin Bilgiler	16
Tablo II-2 Teftiş Yapılan İşyerlerinin Tehlike Sınıfına Göre Dağılımı	17
Tablo II-3 Teftişler Sonucu Ulaşılan Çalışanlara İlişkin Bilgiler	18
Tablo II-4 Teftiş Yapılan İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Giderilme Oranları	20
Tablo II-5 Teftiş Yapılan İşyerlerinden Mevzuata Aykırılıkların Tamamını Giderenlerin Oranı	20
Tablo II-6 İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Yasa ve Yönetmelik Bazında Değerlendirilmesi	21
Tablo II-7 Uygulanan İdari Para Cezalarının Mevzuata Göre Dağılımı	25
Tablo II-8 Mevzuata Aykırılıklara Göre İdari Para Cezası Uygulanan İşyeri Sayısı	28

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

I. BÖLÜM GENEL BİLGİLER

1. TEFTİŞİN ADI

2025 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş.

2. TEFTİŞİN GEREKÇESİ

İşyerlerinde gerek üretim süreçlerinde kullanılan gerekse nihai ürün olarak elde edilen kimyasal maddelerin önemli bir bölümü patlayıcı, yanıcı, toksik, koroziv veya çevre için tehlikeli özellikler taşımakta olup bu maddelerin kontrolsüz şekilde açığa çıkması büyük endüstriyel kazalara yol açabilmektedir. Bu tür kazalar hem çalışanlar hem de çevre ve toplum açısından ciddi can ve mal kayıplarına neden olabilmekte, etkileri işyeri sınırlarını aşarak geniş alanlara yayılabilmektedir. Bu nedenle tehlikeli maddelerin taşınması, depolanması ve kullanılması sırasında yapılması gerekli düzenlemeler büyük önem taşır.

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik ile tehlikeli maddelerin belirlenen eşik değerlere eşit veya bu değerlerin üzerinde bulundurulduğu kuruluşlarda büyük kazaların önlenmesi, gerçekleşmesi hâlinde ise etkilerinin en aza indirilmesi amacıyla işverenlerce alınması gereken teknik, organizasyonel ve yönetsel tedbirler düzenlenmiştir. Bu kapsamda kuruluşların tehlikeli maddelere ilişkin bildirimlerini doğru ve güncel şekilde yapmaları, büyük kaza senaryolarını belirlemeleri ve bu senaryolara karşı etkin önleyici ve sınırlandırıcı tedbirleri hayata geçirmeleri esastır.

Yönetmelik'in 18'inci maddesi uyarınca, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Bildirim Sistemi (BEKRA) üzerinden alt ve üst seviyeli kuruluş olarak beyan edilen işyerlerinin belirli periyotlarla denetlenmesi zorunludur. Bu çerçevede üst seviyeli kuruluşların en az iki takvim yılında bir, alt seviyeli kuruluşların ise en az dört takvim yılında bir denetime tabi tutulması gerektiği belirtilmiştir. Teftiş programı, sektör ayrımı olmaksızın ilgili yönetmelikte alt ve üst seviyeli kuruluşlar olarak tanımlanan işyerleri için hazırlanmış ve 2025 yılı için uygulanmıştır.

3. TEFTİŞİN AMACI

Bilindiği üzere Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik'in 8'inci maddesine dayanılarak hazırlanmış olan ve 01/07/2020 tarihinde yürürlüğe giren Büyük Endüstriyel Kazalarla İlgili Hazırlanacak Büyük Kaza Senaryo Dokümanı Tebliği uyarınca kuruluşlar; büyük kaza senaryo dokümanını, Tebliğ'in yayımlandığı tarihten sonra işletmeye yeni açılacak

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

bir kuruluş olması hâlinde kuruluşun işletmeye açıldığı tarihten itibaren, Yönetmelik kapsamına yeni giren kuruluş olması hâlinde ise kapsama girdiği tarihten itibaren ilgili Tebliğ’de belirtilen süreler içerisinde hazırlamakla yükümlüdür.

Bu kapsamda, tehlikeli ekipmanların en az dörtte biri üzerinden senaryoların oluşturulması suretiyle büyük kaza senaryo dokümanının bir yıl içerisinde hazırlanması, devam eden üç yıl boyunca her yıl ilave senaryolar oluşturulması ve tüm tehlikeli ekipmanlar için senaryoların en geç dört yıl içerisinde tamamlanması gerekmektedir.

Ayrıca anılan Tebliğ’de; senaryoların tamamlanması için öngörülen dört yıllık süre içerisinde kuruluştaki tehlikeli ekipman sayısında meydana gelebilecek değişikliklerin bu süreyi uzatmayacağı, dört yıllık sürenin tamamlanmasını müteakip kuruluş bünyesine yeni bir tehlikeli ekipman girmesi hâlinde ekipmanın işletmeye alınmasından önce senaryoların hazırlanmasının zorunlu olduğu, mevcut bir ekipmanın tehlikeli ekipman kapsamına girmesi durumunda ise söz konusu ekipman için senaryo hazırlanmadıkça çalışmasına izin verilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler doğrultusunda, Tebliğin yayımlandığı tarihte faaliyet halinde bulunan kuruluşlar için Tebliğ’in yürürlüğe girdiği tarihten itibaren öngörülen dört yıllık sürenin 01/07/2024 tarihi itibarıyla dolmuş olması nedeniyle, kuruluşların Büyük Kaza Senaryo Dokümanı kapsamındaki yükümlülüklerinin bilincinde olmaları ve bu gereklilikleri yerine getirmiş olmaları beklenmektedir.

Bu çerçevede gerçekleştirilen programlı teftişin amacı başta Büyük Kaza Senaryo Dokümanının (BKSD) mevzuata uygun şekilde hazırlanıp hazırlanmadığı, dokümanda yer alan senaryoların kuruluşun fiili durumu ile uyumlu olup olmadığı ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile ilgili mevzuat kapsamında yangın, patlama ve kimyasal maruziyet risklerine karşı öngörülen tedbirlerin uygulamada etkin bir biçimde hayata geçirilip geçirilmediğinin tespiti olmak üzere; denetimlerde bilgilendirici ve rehberlik edici bir yaklaşım benimsenerek işverenlerin ve çalışanların iş sağlığı ve güvenliği konusundaki bilgi düzeylerinin artırılması, farkındalık oluşturulması, olası tehlikelere karşı duyarlılıklarının geliştirilmesi ve çalışma şartlarının iyileştirilmesi suretiyle güvenlik kültürünün güçlendirilmesine katkı sağlamaktır.

Teftişler 2025 Yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftişe İlişkin Uygulama Esasları uyarınca gerçekleştirilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4. TEFTİŞTE GÖREV ALAN MÜFETTİŞLER

2025 Yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş; Adana Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 10 İş Müfettişi, Ankara Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 29 İş Müfettişi, Bursa Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 6 İş Müfettişi, İstanbul Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 4 İş Müfettişi, İzmir Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığında görevli 12 İş Müfettişi ve Rehberlik ve Teftiş Başkanlığında görevli 2 İş Müfettişi olmak üzere toplam 63 İş Müfettişi tarafından uygulanmıştır.

5. ÇALIŞMA TAKVİMİ

2025 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftişinin çalışma takvimi Tablo I-1’de verilmiştir.

Tablo I-1 Çalışma Takvimi

Faaliyet	Dönem
Hazırlık Aşaması - Araştırma faaliyetleri - Toplantılar - Bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri	Ocak-Mart 2025 Ocak-Mart 2025 Ocak-Mart 2025
Teftiş Aşaması - Teftişlerin yürütülmesi - Raporların yazımı	Mart-Aralık 2025 Mart-Aralık 2025
Analiz ve Değerlendirme Değerlendirme toplantıları ve istatistiklerin analizi	Ocak-Şubat 2026
Genel Değerlendirme Raporu Yazımı	Ocak-Şubat 2026

6. TEFTİŞ YÜRÜTÜLEN İLLER

Programlı teftiş kapsamında Adana, Adıyaman, Afyon, Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Batman, Bilecik, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Denizli, Diyarbakır, Düzce, Edirne, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karabük, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kocaeli, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mardin,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Mersin, Muğla, Niğde, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sivas, Şırnak, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Yalova ve Zonguldak olmak üzere toplam 54 ilde teftiş gerçekleştirilmiştir.

7. TEFTİŞE ALINAN İŞYERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Programlı teftiş kapsamında denetimi yapılan sektörlerle ait NACE kodları ve bu kodlara ait tanımlar (faaliyet alanları) aşağıda yer alan Tablo I-2’de verilmiştir.

Tablo I-2 İşyerlerinin Faaliyet Alanları

NACE Kodu	Faaliyet Alanı
0510	Taş kömürü madenciliği
0520	Linyit madenciliği
0710	Demir cevherleri madenciliği
0729	Diğer demir dışı metal cevherleri madenciliği
0891	Kimyasal ve gübreleme amaçlı mineral madenciliği
0899	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer madencilik ve taş ocakçılığı
0910	Petrol ve doğal gaz çıkarımını destekleyici faaliyetler
1041	Sıvı ve katı yağ imalatı
1062	Nişasta ve nişastalı ürünlerin imalatı
1081	Şeker imalatı
1399	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer tekstillerin imalatı
1621	Ahşap kaplama paneli ve ağaç esaslı panel imalatı
1812	Diğer matbaacılık
1920	Rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı
2011	Sanayi gazları imalatı
2012	Boya maddeleri ve pigment imalatı
2013	Diğer inorganik temel kimyasal maddelerin imalatı
2014	Diğer organik temel kimyasalların imalatı
2015	Kimyasal gübre ve azot bileşiklerinin imalatı
2016	Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

NACE Kodu	Faaliyet Alanı
2020	Haşere ilaçları ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı
2030	Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı
2041	Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlatıcı maddeler imalatı
2042	Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalatı
2051	Patlayıcı madde imalatı
2052	Tutkal imalatı
2059	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalatı
2060	Suni veya sentetik elyaf imalatı
2211	İç ve dış lastik imalatı; lastiğe sırt geçirilmesi ve yeniden işlenmesi
2212	Diğer kauçuk ürünlerin imalatı
2221	Plastik tabaka, levha, tüp ve profil imalatı
2226	Diğer plastik ürünlerin imalatı
2311	Düz cam imalatı
2313	Çukur cam imalatı
2315	Diğer camların imalatı ve işlenmesi (teknik amaçlı cam eşyalar dahil)
2320	Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı
2351	Çimento imalatı
2361	İnşaat amaçlı beton ürünlerin imalatı
2363	Hazır beton imalatı
2410	Ana demir ve çelik ürünleri ile ferro alaşımların imalatı
2433	Soğuk şekillendirme veya katlama
2442	Alüminyum üretimi
2444	Bakır üretimi
2530	Silah ve mühimmat (cephane) imalatı
2553	Metallerin makinede işlenmesi ve şekil verilmesi
2751	Elektrikli ev aletlerinin imalatı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

NACE Kodu	Faaliyet Alanı
2899	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer özel amaçlı makinelerin imalatı
2932	Motorlu kara taşıtları için diğer parça ve aksesuarların imalatı
3100	Mobilya imalatı
3511	Yenilenemeyen kaynaklardan elektrik üretimi
3513	Elektrik enerjisinin iletimi
3521	Gaz imalatı
3522	Ana şebeke üzerinden gaz yakıtların dağıtımı
3600	Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması
3811	Tehlikesiz atıkların toplanması
3822	Enerji geri kazanımı
3832	Atıkların düzenli veya kalıcı olarak depolanması
4612	Yakıtların, maden cevherlerinin, metallerin ve endüstriyel kimyasalların satışı ile ilgili araçlar
4671	Motorlu kara taşıtlarının toptan ticareti
4675	Kimyasal ürünlerin toptan ticareti
4681	Katı, sıvı ve gazlı yakıtlar ile bunlarla ilgili ürünlerin toptan ticareti
4685	Kimyasal ürünlerin toptan ticareti
4730	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda otomotiv yakıtının perakende ticareti
4941	Karayolu ile yük taşımacılığı
4950	Boru hattı taşımacılığı
5210	Depolama ve ambarlama
7112	Mühendislik faaliyetleri ve ilgili teknik danışmanlık
9531	Motorlu kara taşıtlarının onarım ve bakımı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

8. İŞYERLERİNİN BELİRLENME KRİTERLERİ

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı BEKRA Bildirim Sisteminde Üst ve Alt Seviyeli Kuruluş olarak beyan edilen işyerlerinde, 2025 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen teftişlerde Makam'ın 27.12.2024 tarihli ve 444124 sayılı Olur'u doğrultusunda düzenlenen uygulama esasları dikkate alınmıştır.

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Ek 1'in Bölüm 1 ve Bölüm 2'ye konu olan tehlikeli maddeleri bulunduran, bulundurması muhtemel olan veya içerisindeki endüstriyel bir kimyasal prosesin kontrol kaybı esnasında bu miktarlarda tehlikeli madde oluşması beklenen, üst seviyeli kuruluşlar için 2 takvim yılı içerisinde en az bir kez, alt seviyeli kuruluşlar için 4 takvim yılı içerisinde en az bir kez olacak şekilde teftiş programına alınmıştır.

Teftişe alınan işyeri listesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı BEKRA Bildirim Sistemi göz önünde bulundurularak oluşturulmuştur. Ağırlıklı olarak elektrik enerjisi üretim tesisleri, akaryakıt ve LPG depolama ve dolum tesisleri, demir dışı metal madenleri, boya üretim tesisleri, kimyasal madde depoları, sanayi gaz imalatı, antrepolar, gübre fabrikaları, demir çelik fabrikaları ve cam fabrikaları denetimi yapılmıştır.

9. İŞYERLERİNDE YÜRÜTÜLEN GENEL FAALİYETLER

2025 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında sektör ayrımı yapılmaksızın Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Ek-1'inde tanımlı olan tehlikeli maddeleri bulunduran ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı BEKRA Bildirim Sistemine beyanda bulunan işyerlerinin teftişinin yapılması hedeflenmiştir. Yıllık teftiş programı kapsamına alınan ve teftişi gerçekleştirilen işyerlerinin NACE kodları temel alınarak sektörlere göre ağırlık sıralaması Tablo I-3'te verilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo I-3 Teftişi Gerçekleştirilen İşyeri Sayısı ve Faaliyet Alanları

Faaliyet Alanı	Teftişi Gerçekleştirilen İşyeri Sayısı
Yenilenemeyen kaynaklardan elektrik üretimi	51
Katı, sıvı ve gazlı yakıtlar ile bunlarla ilgili ürünlerin toptan ticareti	41
Depolama ve ambarlama	37
Motorlu kara taşıtlarının toptan ticareti	17
Diğer demir dışı metal cevherleri madenciliği	14
Diğer organik temel kimyasalların imalatı	14
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalatı	12
Kimyasal gübre ve azot bileşiklerinin imalatı	10
Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı	10
Ana demir ve çelik ürünleri ile ferro alaşımların imalatı	10
Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı	7
Diğer inorganik temel kimyasal maddelerin imalatı	7
Çukur cam imalatı	7
Boru hattı taşımacılığı	7
Ahşap kaplama paneli ve ağaç esaslı panel imalatı	6
Rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	6
Sanayi gazları imalatı	5
Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda otomotiv yakıtının perakende ticareti	5
Patlayıcı madde imalatı	5
Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması	5
Haşere ilaçları ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı	4
Kimyasal ürünlerin toptan ticareti	4
Ana şebeke üzerinden gaz yakıtların dağıtımını	4
Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlaticı maddeler imalatı	3

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Faaliyet Alanı	Teftişi Gerçekleştirilen İşyeri Sayısı
Taş kömürü madenciliği	3
İç ve dış lastik imalatı; lastiğe sırt geçirilmesi ve yeniden işlenmesi	3
Kara yolu ile yük taşımacılığı	3
Diğer plastik ürünlerin imalatı	2
Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalatı	2
Sıvı ve katı yağ imalatı	2
Diğer matbaacılık	2
Suni veya sentetik elyaf imalatı	2
Elektrik enerjisinin iletimi	2
Plastik tabaka, levha, tüp ve profil imalatı	2
Düz cam imalatı	2
Motorlu kara taşıtları için diğer parça ve aksesuarların imalatı	2
Diğer kauçuk ürünlerin imalatı	1
Boya maddeleri ve pigment imalatı	1
Atıkların düzenli veya kalıcı olarak depolanması	1
Mühendislik faaliyetleri ve ilgili teknik danışmanlık	1
Demir cevherleri madenciliği	1
Kimyasal ve gübreleme amaçlı mineral madenciliği	1
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer madencilik ve taş ocakçılığı	1
Petrol ve doğal gaz çıkarımını destekleyici faaliyetler	1
Nişasta ve nişastalı ürünlerin imalatı	1
Şeker imalatı	1
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer tekstillerin imalatı	1
Tutkal imalatı	1
Diğer camların imalatı ve işlenmesi (teknik amaçlı cam eşyalar dahil)	1
Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı	1

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

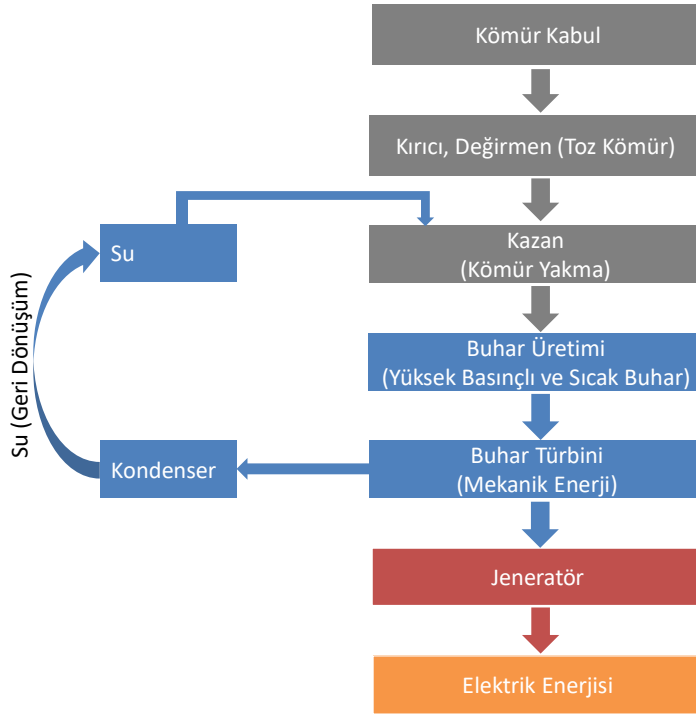
Faaliyet Alanı	Teftişi Gerçekleştirilen İşyeri Sayısı
Çimento imalatı	1
İnşaat amaçlı beton ürünlerin imalatı	1
Hazır beton imalatı	1
Soğuk şekillendirme veya katlama	1
Alüminyum üretimi	1
Bakır üretimi	1
Silah ve mühimmat (cephane) imalatı	1
Metallerin makinede işlenmesi ve şekil verilmesi	1
Elektrikli ev aletlerinin imalatı	1
Başka yerde sınıflandırılmamış diğer özel amaçlı makinelerin imalatı	1
Mobilya imalatı	1
Gaz imalatı	1
Enerji geri kazanımı	1
Kimyasal ürünlerin toptan ticareti	1
Motorlu kara taşıtlarının onarım ve bakımı	1

Tablo I-3'te görüldüğü gibi 2025 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında en çok “yenilenemeyen kaynaklardan elektrik üretimi işyerlerinde” teftişler gerçekleştirilmiştir. Bunlar arasında kömürle elektrik üreten termik santraller olan linyit yakıtlı termik santraller, taşkömürü yakıtlı termik santraller ile doğalgaz kombine çevrim santralleri bulunmaktadır. Programlı teftişler kapsamında yenilenemeyen kaynaklardan elektrik üretimi işyerleri arasında en çok teftişi gerçekleştirilen faaliyet alanı kömürle elektrik üreten termik santraller olup iş akışını özetleyecek olursak; santrale getirilen kömürler kırıcı ve değirmenlerde öğütülerek toz kömür haline getirilir. Toz haline getirilen kömür kazan içerisinde yakılarak yanma sonucu yüksek sıcaklıkta ısı enerjisi açığa çıkar. Söz konusu kazandaki ısıyla su, buhara dönüştürülerek yüksek basınçlı ve sıcak buhar elde edilir. Buhar türbinine yönlendirilen buhar, türbin kanallarını döndürerek mekanik enerji üretir. Türbine bağlı olan jeneratörün dönmesiyle mekanik enerji elektrik enerjisine çevrilir. Kapalı çevrim

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

sistemlerde türbinden çıkan buhar kondenserde soğutularak tekrar suya dönüştürülür ve akışkan kazana geri gönderilir. Duman gazları santral bacalarında bulunan filtrasyon sisteminden (elektrofiltre, torba filtre, kükürt giderim üniteleri vb.) geçirilerek toplanan kül ve cüruflar ise depolanarak bertaraf edilir. (Şekil I-1)

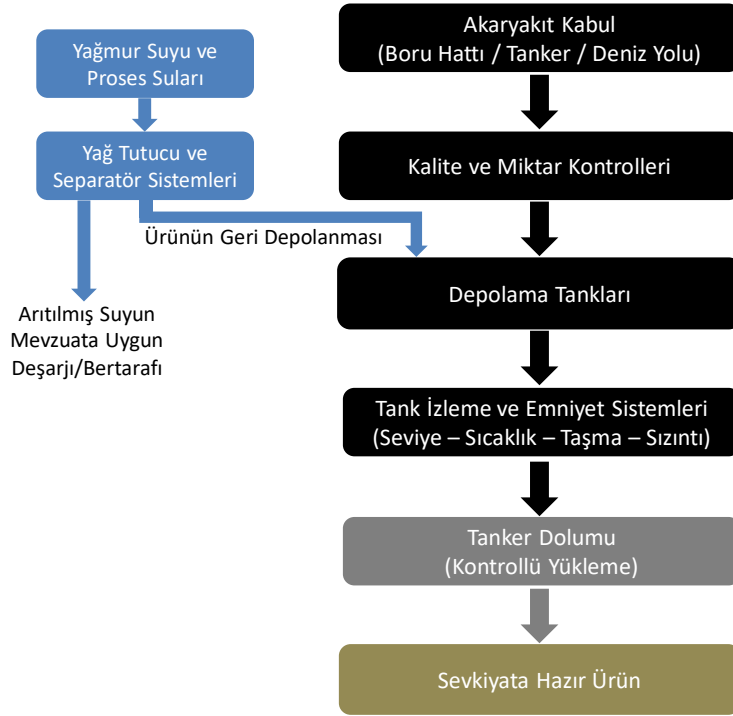

Şekil I-1 Kömürlü Termik Santral İş Akış Şeması

İkinci sırada bulunan akaryakıt ve LPG depolama ve dolum tesisleri de teftişi gerçekleştirilen işyerleri arasında önemli bir paya sahiptir. Akaryakıt depolama ve dolum tesislerinde; boru hattı, tanker veya deniz yoluyla tesise kabul edilen akaryakıt ürünleri, kalite ve miktar kontrolleri yapılarak uygun tanklarda depolanır. Depolama süresince tankların seviye, sıcaklık ve emniyet sistemleri açısından sürekli izlenerek olası taşma, sızıntı ve buhar oluşumlarına karşı gerekli teknik önlemlerin uygulanması elzemdir. Ardından söz konusu ürünler tankere kontrollü şekilde yüklenecek sevkiate hazır hale getirilir. Atık ve döküntü yönetimi kapsamında ise yağmur suyu ve proses kaynaklı sular, yağ tutucu ve seperatör sistemlerinden geçirilerek ürünün geri depolanması, arıtılan suyun ise mevzuata uygun şekilde deşarj yahut bertaraf edilmesi büyük önem taşır. (Şekil I-2)

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

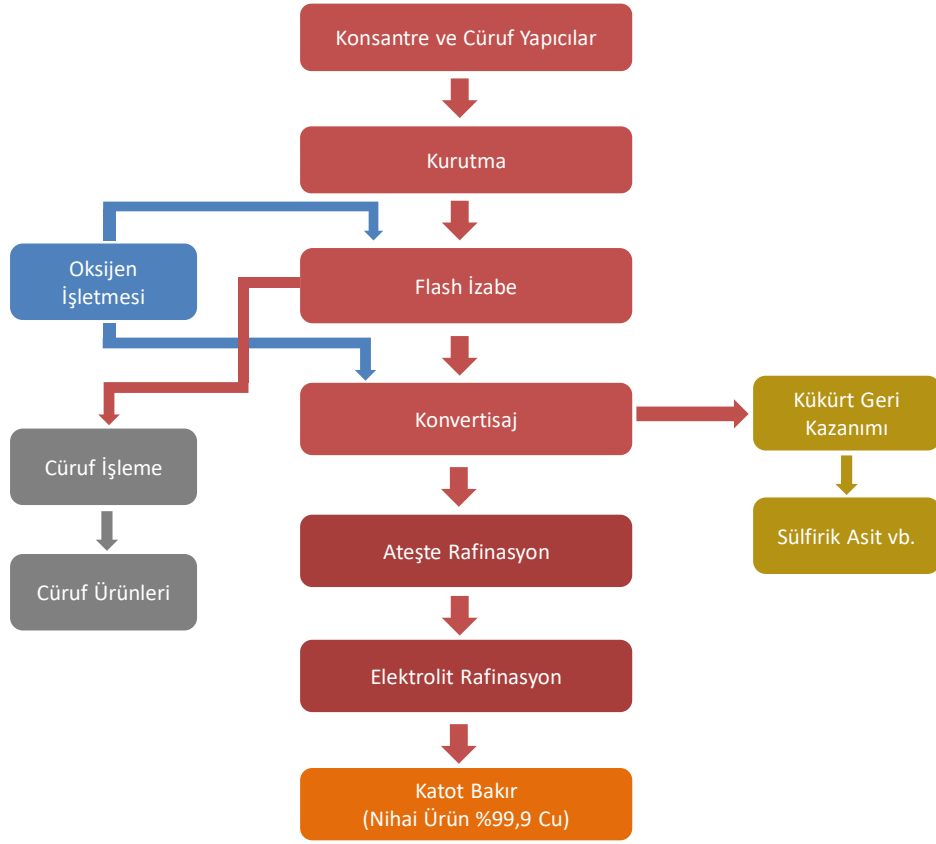

Şekil I-2 Akaryakıt Depolama ve Dolum Tesisi İş Akış Şeması

2025 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında en fazla teftişi gerçekleştirilen sektörlerden biri de demir dışı metal madenleridir. Bunlara altın, bakır, krom, kobalt, alüminyum ve kurşun-çinko-bakır karma cevher madenciliği örnek verilebilir. Örnek olarak bakır madenciliğinin iş akışını ele alırsak bakır üretimi, çoğunlukla düşük tenörlü sülfürlü cevherlerin madenden çıkarılmasının ardından kırma ve öğütme işlemleriyle minerallerin serbestleştirilmesi, ardından köpüklü flotasyon yöntemiyle gang minerallerinden ayrılarak bakır konsantresinin elde edilmesiyle başlar. Elde edilen konsantre, kükürt içeriğinin kontrol altına alınması ve ergitmeye uygun hale getirilmesi amacıyla kısmi kavurma işlemine tabi tutulur. Ardından flash izabe gibi pirometalurjik yöntemlerle ergitilerek sıvı mat ve cüruf fazları oluşturulur. Mat fazı konvertisaj işlemiyle daha da zenginleştirilerek blister bakır elde edilir ve son aşamada anot bakırın elektrolitik rafinasyonu gerçekleştirilerek %99,99 saflıkta elektrolitik katot bakır üretimi gerçekleştirilir. Bu üretim esnasında cüruf ürünleri ve kükürt geri kazanımı neticesinde sülfürik asit gibi yan ürünler de elde edilir. Bu tip tesislerdeki atık yönetimi kapsamında cüruf ve flotasyon atıklarının kontrollü alanlarda depolanarak çevresel izleme ve iyileştirme çalışmalarının yürütülmesi gerekmektedir. (Şekil I-3)

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil I-3 Bakır Madenciliği İş Akış Şeması

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

II. BÖLÜM TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

1. HAZIRLIK AŞAMASI

Programlı teftişleri hazırlık aşamasında 2025 yılı Ocak, Şubat ve Mart aylarında “2025 Yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş Uygulama Esasları” doğrultusunda, Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik, Büyük Endüstriyel Kazalarla İlgili Hazırlanacak Büyük Kaza Senaryo Dokümanı Tebliği ve ekinde yer alan Büyük Kaza Senaryolarının mevzuata uygun olarak oluşturulması ve dokümante edilmesi hususlarının incelenmesine yönelik olarak hazırlık çalışmaları yapılmıştır. Gerçekleştirilmesi planlanan programlı teftişlerde işyerlerinde ayrıca yangın, patlama ve kimyasal maruziyet konuları ile iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması amacıyla iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin görevlendirilmesi, risk değerlendirmesi çalışmaları, çalışan temsilcisi görevlendirmesi, iş sağlığı ve güvenliği kurulu ve toplantıları ile kayıt dışı istihdam, yabancı çalışan ve çocuk işçiliği konularını kapsayacak şekilde teftiş yapılması planlanmıştır. Teftişlerin yukarıda sıralanmış hususları kapsayacak şekilde çalışma takvimi içerisinde gerçekleştirilmesi amacıyla Müfettişlere özellikle büyük kaza senaryolarının oluşturulması ve dokümante edilmesinde kullanılan yöntem bilimlerini de kapsayan gerekli eğitim ve bilgilendirme faaliyetleri yürütülmüştür.

2. TEFTİŞ AŞAMASI

Hazırlanan çalışma takvimine göre teftişler; 2025 yılı Mart ayında başlamış, Mart-Nisan, Mayıs-Haziran, Temmuz-Ağustos, Eylül-Ekim, Kasım-Aralık olmak üzere toplamda 5 dönem olacak şekilde yürütülmüş, 2025 yılı Aralık ayı sonunda tamamlanmıştır. Programlı teftişler 59 farklı ilde 394 işyerine gidilerek yürütülmüştür.

Yerinde yapılan incelemelerde;

- 6 işyerinin uygulama esaslarına göre mükerrer bildirim yapmış olduğu,
- 9 işyerinin kalıcı olarak kapalı olduğu,
- 27 işyerinin çeşitli sebeplerle geçici süreyle gayri faal olduğu,
- 5 işyerinin çeşitli nedenlerle Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamı dışında olması da dâhil olmak üzere diğer teftiş yapılamama nedenleri bulunduğu tespit edilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

394 işyerinden 47 işyerinde yukarıda belirtilen nedenlerle programlı teftiş gerçekleştirilememiştir. Teftişi yapılamayan 47 işyerinden 8 tanesinin bulunduğu Elâzığ, Erzincan, Gümüşhane, Nevşehir ve Ordu illerinde program dâhilinde başka işyeri bulunmamaktadır. Sonuç olarak, 59 ildeki 394 işyerinde planlanan programlı teftiş, toplamda 54 ilde bulunan 347 işyerinde gerçekleştirilmiştir.

Programlı teftişler kapsamında işyerlerinde görüşülen işveren vekiline, iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerine ve çalışanlara 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili mevzuat hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Bakanlığımız ve Başkanlığımız hakkında tanıtım ve 2025 yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında iş sağlığı ve güvenliği yönünden yürütülecek programlı teftişlerin amacı ve yöntemi hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Ayrıca teftişler kapsamında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik, Büyük Endüstriyel Kazalarla İlgili Hazırlanacak Büyük Kaza Senaryo Dokümanı Tebliği ve bu kapsamda yürürlükte bulunan diğer mevzuat yükümlülüklerini de içerecek şekilde rehberlik edici bir yaklaşım sergilenmiştir.

Programlı teftişlerde, işyerlerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar için işverenin talebi ve Müfettişin olumlu kanaati üzerine 2015/4 Sayılı İş Teftişi Rehberi'ne göre bildirim düzenlenerek Müfettişçe uygun görülen bir tarihe kadar teftişe ara verilmiştir. Verilen süre sonunda söz konusu hususların giderilmemesi halinde ise mevzuata aykırılıklar için idari para cezası uygulanması önerilmiştir.

3. İSTATİSTİKLER

3.1. İşyeri Bilgilerine İlişkin İstatistikler

Grup başkanlıkları tarafından 59 farklı ilde toplam 394 işyeri teftiş programına alınmıştır. Teftiş programı kapsamında toplam 47 işyerinin ise Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamı dışında olduğu, mükerrer bildirim yapıldığı, kapalı durumda olduğu, gayri faal durumda olduğu veya diğer sebeplerin bulunduğu tespit edilmiş; bu nedenle 2025 yılında toplam 347 işyerinin teftiş faaliyetleri sonuçlandırılmıştır. Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında faaliyette olup teftişi yürütülen 54 ilde bulunan 347 işyerinde toplam 108.592 çalışana ulaşılmıştır. Söz konusu bilgiler Tablo II-1'de verilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo II-1 Teftiş Yapılan İllerdeki Toplam İşyeri ve Çalışan Sayılarına İlişkin Bilgiler

Sıra Numarası	Teftiş Yapılan İl	Toplam İşyeri Sayısı	Erkek	Kadın	Genç	Çocuk	Toplam Çalışan Sayısı
1	Adana	17	5.836	317	0	0	6.153
2	Adıyaman	2	152	12	0	0	164
3	Afyon	3	345	56	0	0	401
4	Amasya	1	21	1	0	0	22
5	Ankara	6	472	41	0	0	513
6	Antalya	6	428	80	0	0	508
7	Aydın	23	1.071	79	0	0	1.150
8	Balıkesir	4	585	140	0	0	725
9	Bilecik	3	494	32	0	0	526
10	Burdur	1	33	0	0	0	33
11	Bursa	9	2.742	278	0	0	3.020
12	Çanakkale	5	4.944	115	0	0	5.059
13	Çankırı	2	2.481	168	0	0	2.649
14	Denizli	9	902	46	0	0	948
15	Diyarbakır	5	111	6	0	0	117
16	Edirne	1	5	0	0	0	5
17	Erzurum	2	46	1	0	0	47
18	Eskişehir	11	5.500	934	0	0	6.434
19	Gaziantep	3	89	2	0	0	91
20	Hatay	14	6.248	234	0	0	6.482
21	Isparta	1	26	0	0	0	26
22	Mersin	12	1.285	145	0	0	1.430
23	İstanbul	19	1.744	237	0	0	1.981
24	İzmir	30	6.182	796	0	0	6.978
25	Kastamonu	3	1.222	30	0	0	1.252
26	Kayseri	4	609	51	0	0	660
27	Kırklareli	2	1.427	109	0	0	1.536
28	Kırşehir	1	2.976	71	0	0	3.047
29	Kocaeli	46	8.893	997	0	0	9.890
30	Konya	4	1.245	164	0	0	1.409
31	Kütahya	7	3.408	1.290	0	0	4.698
32	Malatya	4	571	41	0	0	612
33	Manisa	16	1.355	167	0	0	1.522

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Sıra Numarası	Teftiş Yapılan İl	Toplam İşyeri Sayısı	Erkek	Kadın	Genç	Çocuk	Toplam Çalışan Sayısı
34	Kahramanmaraş	5	1.667	32	0	0	1.699
35	Mardin	2	1.592	114	0	0	1.706
36	Muğla	5	1.609	86	0	0	1.695
37	Niğde	4	282	36	0	0	318
38	Sakarya	3	2.143	156	0	0	2.299
39	Samsun	7	1.980	141	0	0	2.121
40	Sivas	2	173	21	0	0	194
41	Tekirdağ	15	1.058	177	0	0	1.235
42	Tokat	3	19	3	0	0	22
43	Trabzon	1	23	0	0	0	23
44	Uşak	1	7.450	49	0	0	7.499
45	Van	1	19	0	0	0	19
46	Zonguldak	4	11.312	289	0	0	11.601
47	Karaman	1	197	18	0	0	215
48	Kırıkkale	7	887	92	0	0	979
49	Batman	2	379	40	0	0	419
50	Şırnak	1	355	6	0	0	361
51	Yalova	2	1.666	290	0	0	1.956
52	Karabük	1	3.814	176	0	0	3.990
53	Osmaniye	2	29	0	0	0	29
54	Düzce	2	112	12	0	0	124
TOPLAM		347	100.214	8.378	0	0	108.592

Gerçekleştirilen programlı teftişler kapsamında 347 işyerinin tehlike sınıfına göre dağılımı Tablo II-2’de verilmiştir.

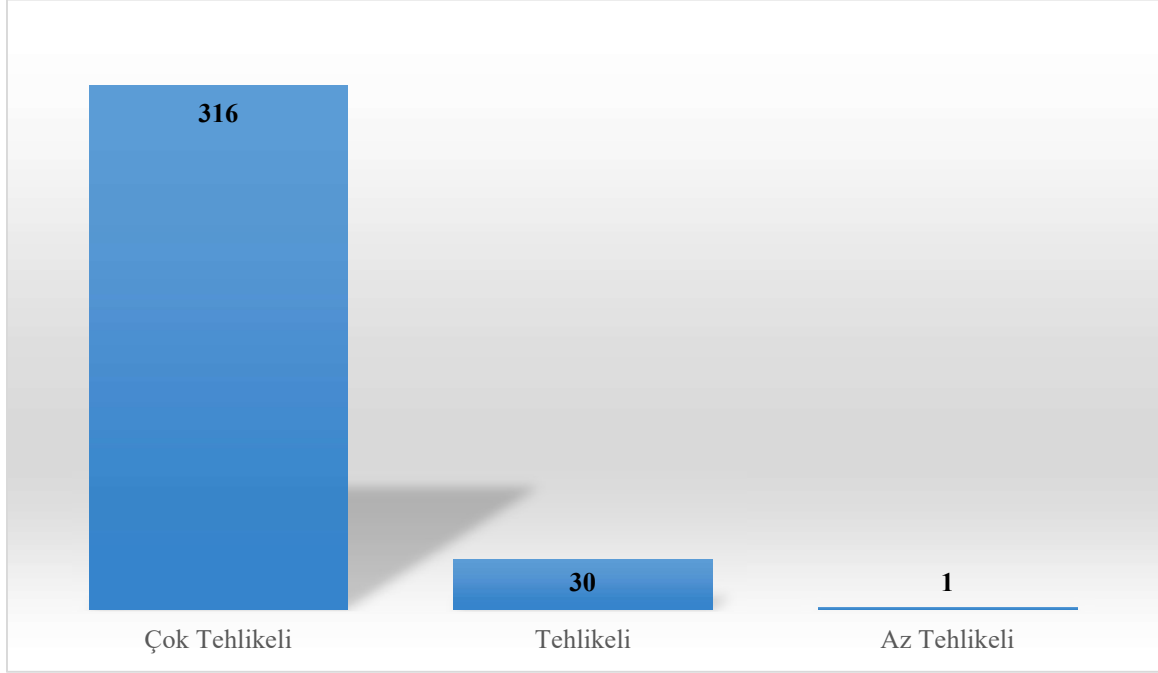
Tablo II-2 Teftiş Yapılan İşyerlerinin Tehlike Sınıfına Göre Dağılımı

Çok Tehlikeli	Tehlikeli	Az Tehlikeli	TOPLAM
316	30	1	347

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Yapılan programlı teftişler kapsamında 347 işyerinin tehlike sınıfına göre dağılımı Şekil II-1’de verilmiştir.

Şekil II-1: Teftişi Yapılan İşyerlerinin Tehlike Sınıfına Göre Dağılımı

Programlı teftişler sonucu, işyerlerinde tehlike sınıfı ve çalışan sayısına göre iş sağlığı ve güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli istihdam etmeyen işyeri bulunmamaktadır.

3.2. Çalışan Bilgilerine İlişkin İstatistikler

Gerçekleştirilen programlı teftişler kapsamında 347 işyerinde toplam 108.592 çalışana ulaşılmıştır. Teftişte ulaşılan çalışanlara ilişkin bilgiler aşağıda yer alan Tablo II-3’te verilmiştir.

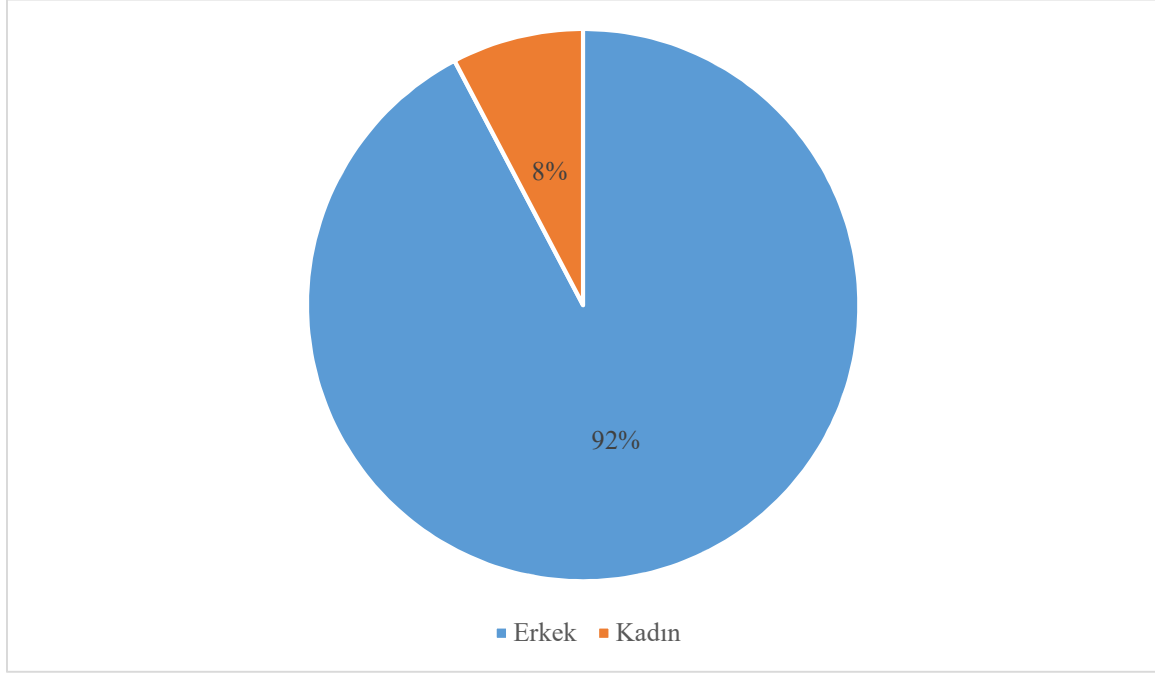
Tablo II-3 Teftişler Sonucu Ulaşılan Çalışanlara İlişkin Bilgiler

Erkek	Kadın	Genç	Çocuk	TOPLAM
100.214	8.378	0	0	108.592

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Yapılan programlı teftişler kapsamında 347 işyerinde 41 çırak ve 1430 stajyere ulaşılmıştır. Çalışanların cinsiyetlerine göre yüzdesel dağılımı Şekil II-2’de verilmiştir.

Şekil II-2: Çalışanların Cinsiyete Göre Yüzdesel Dağılımı

3.3. Teftiş Sonucuna İlişkin İstatistikler

3.3.1. Genel İstatistikler

2025 Yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş Uygulama Esasları uyarınca yapılan iş sağlığı ve güvenliği yönünden programlı teftişler iki aşamada gerçekleştirilmiştir. İşyerlerinde tespit edilen ve hayati tehlike içermeyen mevzuata aykırılıklar için işverene süre verilmiştir. Verilen süre sonunda teftişe devam edilmiş, giderilmeyen aykırılıkları için idari para cezası uygulaması önerilmiştir.

İlk teftişte tespit edilen 11.621 adet mevzuata aykırılıktan 10.394’ü giderilmiş, 1.227’si giderilmemiş olup ikinci teftiş esnasında 222 yeni mevzuata aykırılık tespit edilmiş, toplam 1.449 mevzuata aykırılık için 212 işyerine idari para cezası uygulanmıştır. Sonuç olarak teftişler neticesinde noksanlık giderilme oranının %89 olduğu görülmektedir. Söz konusu bilgiler Tablo II-4’te verilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo II-4 Teftiş Yapılan İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Giderilme Oranları

İlk Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Son Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Giderilmesi Sağlanan Mevzuata Aykırılık Sayısı	Mevzuata Aykırılıkların Giderilme Oranı	Son Teftişte Tespit Edilen Yeni Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayısı	Uygulanan Toplam İdari Para Cezası (TL)
11.621	1.227	10.394	%89	222	1.449	₺117.163.619

Teftiş yapılan 347 işyerinden 135'sinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar giderilmiş olup, giderilmeyen mevzuata aykırılıklar için 212 işyerine 117.163.619 TL idari para cezası uygulanması önerilmiştir. Söz konusu bilgiler Tablo II-5'te özetlenmiştir. Ayrıca yapılan teftişlerde işin durdurulması tedbiri uygulanan işyeri bulunmamaktadır.

Tablo II-5 Teftiş Yapılan İşyerlerinden Mevzuata Aykırılıkların Tamamını Giderenlerin Oranı

Teftiş Yapılan İşyeri Sayısı	İlk Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Tamamını Gideren İşyeri Sayısı	İlk Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklardan Giderilemeyenlerin Bulunduğu İşyeri Sayısı	Mevzuata Aykırılıkların Tamamını Gideren İşyerlerinin Oranı
347	135	212	%39

3.3.2. Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin İstatistikler

Yapılan programlı teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıklar yasa ve yönetmelikler kapsamında gruplandırılarak; ilk teftiş, son teftiş, giderilen mevzuata aykırılıklar ve iyileştirme oranları olarak Tablo II-6'da özetlenmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo II-6 İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Yasa ve Yönetmelik Bazında
Değerlendirilmesi

Kanun/Yönetmelik Adı	İlk Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Son Teftişte Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Giderilme Oranı (%)	Son Teftişte Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam Giderilmeyen Mevzuata Aykırılık Sayısı
5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu	2	2	100	0	0
6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	201	161	80	25	65
Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	1	0	0	1	2
Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik	3.128	2.782	89	29	375
Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik	3	2	67	3	4
Kanserojen ve Mutajen Maddeler İle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	9	9	100	0	0
Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	753	686	91	24	91
Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik	69	69	100	3	3
Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği	10	8	80	1	3
Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami 7.5 Saat veya Daha Az Çalışması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik	0	0	0	1	1
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	184	159	86	3	28
Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik	6	6	100	0	0
Tozla Mücadele Yönetmeliği	40	34	85	6	12
Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği	9	9	100	0	0
Çalışanların Gürültü İle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	4	4	100	0	0
Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik	1.468	1.288	88	32	212
Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	2	2	100	0	0

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Kanun/Yönetmelik Adı	İlk Teftişte Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Son Teftişte Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Giderilme Oranı (%)	Son Teftişte Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam Giderilmeyen Mevzuata Aykırılık Sayısı
Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	26	26	100	1	1
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	3.564	3.231	91	52	385
İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	9	9	100	0	0
İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik	26	25	96	1	2
İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği	6	6	100	1	1
İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik	39	36	92	2	5
İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	193	175	91	3	21
İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	1.477	1.289	87	31	219
İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	24	24	100	1	1
İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	368	352	96	2	18
Toplam	11.621	10.394	89	222	1.449

2025 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında yapılan teftişler sonucu 347 işyerinde iki aşamalı teftişler gerçekleştirilmiştir. İlk teftiş tamamlandıktan sonra verilen süre sonunda ikinci teftişler gerçekleştirilmiştir. İlk teftişler sonucunda işyerlerinde toplam 11.621 mevzuata aykırılık tespit edildiği görülmüştür.

İlk teftişler kapsamında sırasıyla en çok;

- İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği,
- Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik,
- Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik ve Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik yükümlülüklerini içeren mevzuata aykırılıklar tespit edilmiştir. İlk teftişler sonrası verilen süre sonunda gerçekleştirilen ikinci teftişlerde işyerlerinde toplam 1.227 mevzuata aykırılığın devam ettiği görülmüştür.

İkinci teftişler kapsamında sırasıyla en çok;

- İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği,
- Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik,
- İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik,
- Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik ve
- Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik yükümlülüklerini içeren mevzuata aykırılıklar tespit edilmiştir.

Tablo II-6'da yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok **İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği** yükümlülüklerini içeren mevzuata aykırılıklar tespit edildiği görülmüştür. İlk teftişlerde toplam tespit edilen 11.621 mevzuata aykırılığın 3.564 adedi İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %31'ini oluşturmaktadır. İkinci teftişler sonunda ise tespit edilen toplam 1.449 mevzuata aykırılığın 385 adedi İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %27'sini oluşturmaktadır.

Tablo II-6'da yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmeliklerden biri **Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik** olarak karşımıza çıkmaktadır. İlk teftişlerde toplam tespit edilen 11.621 mevzuata aykırılığın 3.128 adedi Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %27'sini oluşturmaktadır. İkinci teftişler sonunda ise tespit edilen toplam 1.449 mevzuata aykırılığın 375 adedi Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik yükümlülüklerini içermekte olup toplam mevzuata aykırılıkların %26'sını oluşturmaktadır.

Tablo II-6'da yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmeliklerden biri **İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik**

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

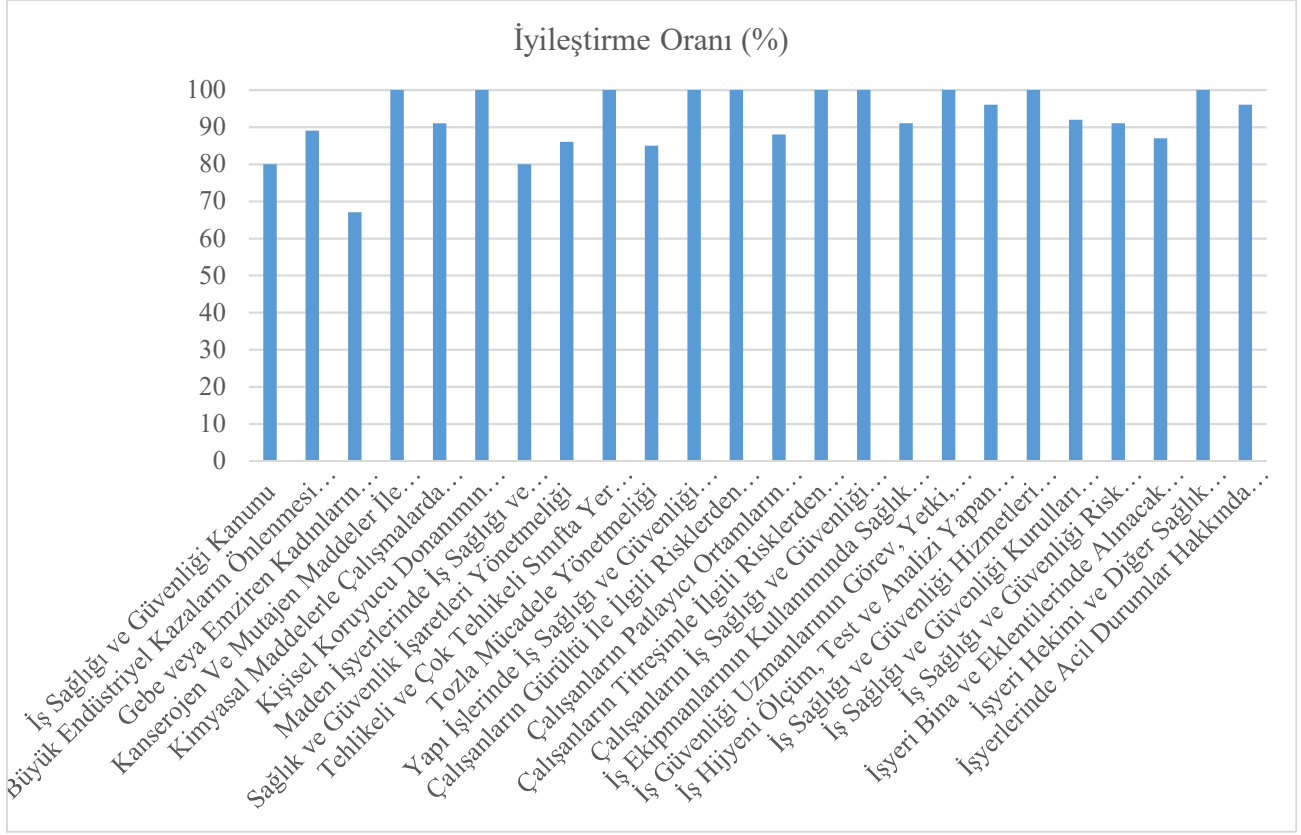
Önlemlerine İlişkin Yönetmelik olarak karşımıza çıkmaktadır. İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde toplam tespit edilen 11.621 mevzuata aykırılığın 1.477 adedi ile %13'ünü oluşturmaktadır. İkinci teftişler sonunda ise tespit edilen toplam 1.449 mevzuata aykırılığın 219 adedi ile %15'ini oluşturmaktadır.

Tablo II-6'da yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmeliklerden biri **Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik** olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde toplam tespit edilen 11.621 mevzuata aykırılığın 1.468 adedi ile %13'ünü oluşturmaktadır. İkinci teftişler sonunda ise tespit edilen toplam 1.449 mevzuata aykırılığın 212 adedi ile %15'ini oluşturmaktadır.

Tablo II-6'da yer alan veriler incelendiğinde; ilk ve ikinci teftişler kapsamında en çok mevzuata aykırılık tespit edilen yönetmeliklerden biri **Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik** olarak karşımıza çıkmaktadır. Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik kapsamında ilk teftişlerde toplam tespit edilen 11.621 mevzuata aykırılığın 753 adedi ile %7'sini oluşturmaktadır. İkinci teftişler sonunda ise tespit edilen toplam 1.449 mevzuata aykırılığın 91 adedi ile %6'sını oluşturmaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil II-3: İlk Aşamada Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Mevzuat Bazında Giderilme Oranı

Programlı teftişler sonucu uygulanan idari para cezasına ilişkin bilgiler ise Tablo II-7’de gösterildiği gibidir.

Tablo II-7 Uygulanan İdari Para Cezalarının Mevzuata Göre Dağılımı

Kanun/Yönetmelik Adı	Giderilmeyen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Son Teftişte Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayısı	İdari Para Cezası (TL)
6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	40	25	65	3.190.161
Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	1	1	2	70.744

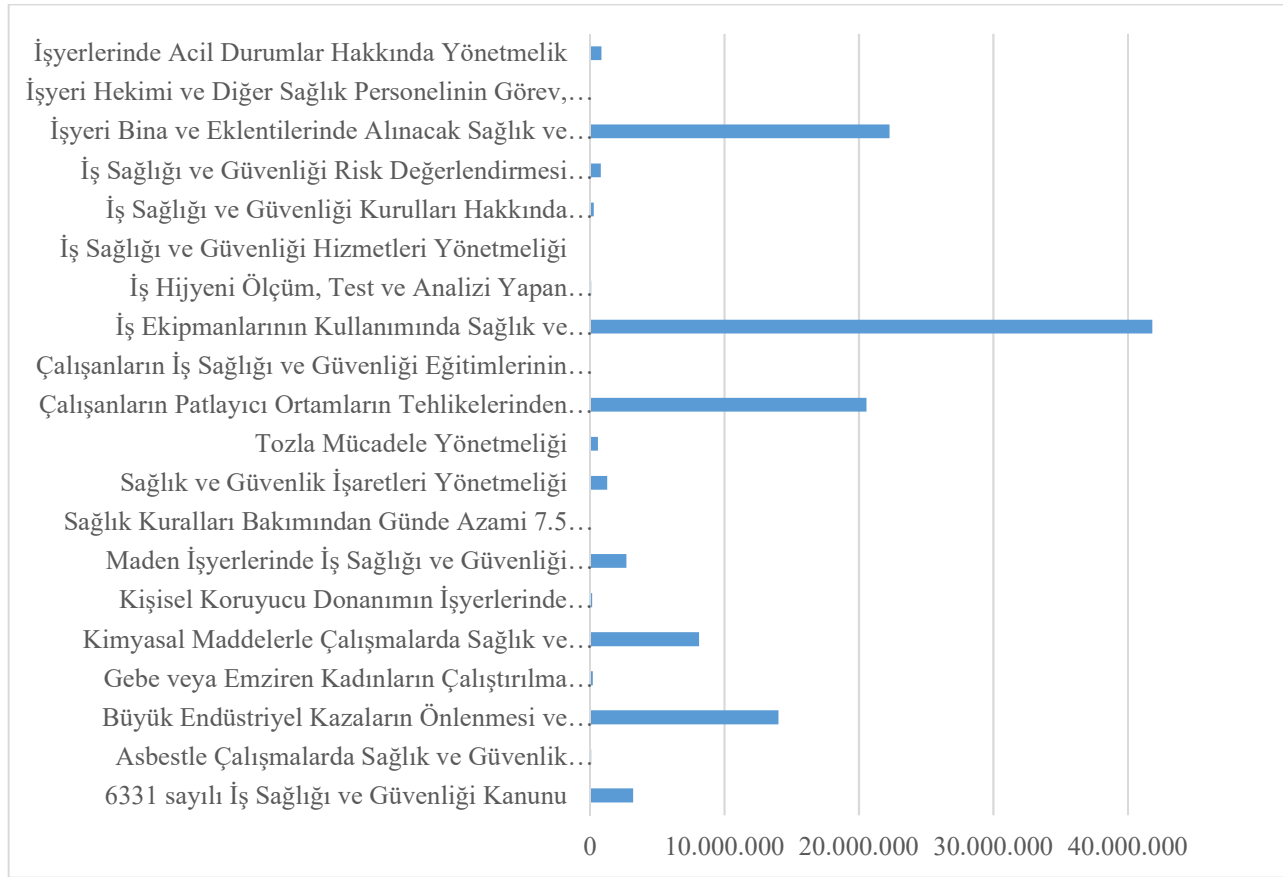
T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik	346	29	375	14.009.845
Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik	1	3	4	194.546
Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	67	24	91	8.117.874
Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik	0	3	3	141.488
Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği	2	1	3	2.705.958
Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami 7.5 Saat veya Daha Az Çalışması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik	0	1	1	53.058
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	25	3	28	1.273.392
Tozla Mücadele Yönetmeliği	6	6	12	592.481
Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik	180	32	212	20.562.879
Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	0	1	1	53.058
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	333	52	385	41.835.511
İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik	1	1	2	88.430
İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği	0	1	1	53.058
İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik	3	2	5	265.290
İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	18	3	21	795.923
İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	188	31	219	22.266.780
İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	0	1	1	53.058
İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	16	2	18	840.085
Toplam	1.227	222	1.449	117.163.619

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo II-7’de yer alan veriler incelendiğinde; en fazla idari para ceza uygulanan yönetmeliğin 385 mevzuata aykırılık için 41.835.511 TL ile İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği olduğu, ikinci olarak da 219 mevzuata aykırılık için 22.266.780 TL ile İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik olduğu görülmüştür. Bunları 212 mevzuata aykırılık için 20.562.879 TL ile Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik ve 375 mevzuata aykırılık için 14.009.845 TL ile Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik takip etmektedir.

Şekil II-4: Uygulanan İdari Para Cezalarının Mevzuata Göre Dağılımı

Teftiş yapılan 347 işyerinden idari para cezası uygulananların, mevzuata aykırılıklara göre dağılımı Tablo II-8’de verilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo II-8 Mevzuata Aykırılıklara Göre İdari Para Cezası Uygulanan İşyeri Sayısı

Kanun/Yönetmelik Adı	İşyeri Sayısı
6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	52
Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	2
Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik	158
Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik	4
Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	58
Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik	2
Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği	3
Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami 7.5 Saat veya Daha Az Çalışılması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik	1
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	17
Tozla Mücadele Yönetmeliği	10
Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik	105
Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	1
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	136
İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik	2
İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği	1
İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik	3
İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	18
İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	106
İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	1
İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	14

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

III. BÖLÜM MEVZUATA AYKIRILIKLAR

Programlı teftiş kapsamında işyerlerinde Büyük Kaza Senaryo Dokümanı konusuyla ilgili olarak tespit edilen mevzuata aykırılıklardan örnekler aşağıda sıralanmıştır.

▪ **Büyük Kaza Senaryo Dokümanı Ekibi**

- İşletmeci tarafından büyük kaza senaryo dokümanının hazırlanması için bir ekibin oluşturulmamış olması.
- Büyük kaza senaryo dokümanının hazırlanması için oluşturulan ekip içerisinde işletmeci/ proses güvenliğinden sorumlu birimde görevli çalışanlardan en az bir kişi / kuruluştaki her bir tesisi temsilen mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi en az bir çalışan vb.'nin bulunmaması.
- Büyük kaza senaryo dokümanı çalışmalarını koordine eden kişinin belirtilmemiş olması / birden fazla kişinin belirtilmiş olması.
- Büyük kaza senaryo dokümanı ekibinde görevli çalışanlara BKSD'de uygulanan metodolojiler hakkında eğitim verilmemiş olması.

▪ **Tehlikeli Maddelerin Belirlenmesi**

- Tehlikeli maddelerin Yönetmelik'in 5'inci maddesinde yer alan tehlikeli madde tanımına uygun olarak belirlenmemesi.
- İşletmecinin tehlikeli maddeleri sınıflandırmamış olması.
- İşletmecinin tehlikeli maddeleri sınıflandırırken SEA Yönetmeliği'ni (Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik) esas almamış olması.
- Kimyasalların sınıflandırılması aşamasında yapılmış olan tehlikeli madde listesinde işyerinde bulunan kimyasalların tamamının yer almıyor olması.
- SEA Yönetmeliği'nde belirtilen sınıflandırmalar asgari sınıflandırma bilgisi olduğundan, maddeye ilişkin ilave sınıflandırmalar söz konusu olmasına rağmen gerekli kontroller sağlandıktan sonra güvenlik bilgi formları ve uluslararası veri tabanlarından faydalanılmamış olması.

▪ **Tehlikeli Ekipmanların Belirlenmesi**

- İşletmeci tarafından herhangi bir tehlikeli ekipmanın belirlenmemiş olması.
- İşletmeci tarafından tehlikeli madde ihtiva eden bir ekipmanın, tehlikeli ekipman olup olmadığının belirlenmemiş olması.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- İşletmeci tarafından tehlikeli madde ihtiva eden bir ekipmanın, tehlikeli ekipman olup olmadığının belirlenmesinde ulusal veya uluslararası standartlar/genel kabul görmüş bilimsel literatürde yer alan bir yöntemin kullanılmamış olması.

- Büyük kaza senaryo dokümanı ekinde, tehlikeli ekipmanların belirlenmesinde yapılan işlemler, hesaplamalar ve kabullerin verilmemiş olması.

- Belirlenen tehlikeli ekipmanların tablo halinde listelenmemiş olması.

- Tehlikeli ekipmanlar listesinde, tehlikeli ekipmanın yer aldığı tesis/ tehlikeli ekipmanın içerdiği tehlikeli maddenin adı/ tehlikeli maddenin kodu vb. bilgisinin mevcut olmaması.

▪ **Dahili Tehlikelerin Tanımlanması**

- İlgili senaryoya konu tehlikeli ekipman üzerinde dahili tehlikelerin tanımlanmamış olması.

- İlgili senaryoya konu tehlikeli ekipman üzerindeki dahili tehlikelerin herhangi bir yöntemle dayalı olarak oluşturulmamış olması.

- Belirli bir tehlikeli ekipman üzerinde tanımlanan dâhili tehlikelerin liste halinde verilmemiş olması.

- Belirli bir tehlikeli ekipman üzerinde dâhili tehlikeler tanımlanırken, kuruluş içinde veya dışında geçmişte yaşanan kazalar ve ramak kalalar, kaza veri bankalarındaki ulaşılabilir kayıtların dikkate alınmamış olması.

- Dâhili tehlikelerin tanımlanmasında yapılan tüm çalışmaların büyük kaza senaryo dokümanı ekinde verilmemiş olması.

▪ **Harici Tehlikelerin Tanımlanması**

- İlgili senaryoya konu tehlikeli ekipman üzerinde harici tehlikelerin tanımlanmamış olması.

- İlgili senaryoya konu tehlikeli ekipman üzerindeki harici tehlikelerin liste halinde verilmemiş olması.

- İlgili senaryoya konu tehlikeli ekipman üzerinde belirlenen harici tehlikelerin hangi mekanizma veya mekanizmalarla büyük endüstriyel kazaya sebebiyet verebileceğinin belirtilmemiş olması.

- İlgili senaryoya konu tehlikeli ekipman üzerinde belirlenen harici tehlikelerin tanımlanmasında a/b/c/d/e dikkate alınmamış olması.

a) Kuruluşun sınır komşusu işyerlerinden kaynaklanacak ve kuruluşta büyük endüstriyel kazalara sebebiyet verebilecek herhangi bir olay.

b) Kuruluşun bulunduğu alan itibarıyla deprem, sel, heyelan ve kaya düşmesi gibi çevresel özelliklerine ilişkin bilgi.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

c) Boru hatları ve benzeri tüm altyapı çalışmaları ile üstyapı çalışmaları, hafriyat, madencilik veya diğer sondaj çalışmaları, taşıma faaliyetleri, yüksek gerilim enerji hatları, denizcilik faaliyetleri gibi kuruluşun etrafındaki alanda bulunan diğer faaliyetler.

ç) Kuruluşun bulunduğu arazi ve çevresi üzerinde yapılmış ve göçüklere sebep olabilecek geçmişteki madencilik ve diğer sondaj faaliyetleri.

d) Yıldırım, fırtına gibi meteorolojik hadiseler.

e) İşletmeci tarafından öngörülen diğer hususlar.

- Belirli tehlikeli ekipman üzerinde harici tehlikeler tanımlanırken, kuruluş içinde veya dışında geçmişte yaşanan kazalar, ramak kalalar ve kaza veri bankalarındaki ulaşılabilir kayıtların dikkate alınmamış olması.

▪ **Büyük Kaza Senaryolarının Oluşturulması, Analizi ve Değerlendirilmesi**

- Belirli bir ekipman tehlikeli ekipman olarak belirlenmesine rağmen söz konusu tehlikeli ekipman üzerinden büyük kaza senaryosunun oluşturulmamış olması.

- Belirli bir tehlikeli ekipman için oluşturulan senaryonun sonucunda olası yayılım/yangın/patlama olayının değerlendirilmemiş olması.

- Belirli bir tehlikeli ekipman için tek kök neden ve sonuç çifti kullanılarak oluşturulan senaryolarda olası yayılım, yangın ve patlama olaylarından her birinin dikkate alınmaması

- İlgili senaryoda büyük endüstriyel kazanın meydana gelme frekansının hesaplanmamış olması.

- İlgili senaryoda hesaplanan büyük endüstriyel kazanın meydana gelme frekans değerinin Yönetmelik'in 9'uncu maddesinde yer alan büyük endüstriyel kaza frekansının sınır değerinin (1×10^{-4} /yıl) üstünde olması.

▪ **Frekans, Olasılık Verileri ve Yazılımların Kullanımı**

- İlgili senaryoda kullanılan güvenilirlik ve olasılık verilerinin hangi kaynaktan alındığının belirtilmemiş olması.

- İlgili senaryoda kullanılan güvenilirlik ve olasılık verilerinin kaynağının belirtilmiş olmasına rağmen kullanılan kaynağın sayfa numarasının belirtilmemiş olması.

- İlgili senaryoda kullanılan frekans ve olasılık verileri arasındaki dönüşüme ait işlemlerin verilmemiş olması.

- İlgili senaryoda yapılan kabuller ve gerekçelerin verilmemiş olması.

- İlgili senaryoda kullanılan güvenilirlik ve olasılık verilerinin kaynakta belirtilen değerlerle uyumlu olmaması.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- İlgili senaryoda yazılım kullanılması halinde kullanılan yazılımda benimsenen hesaplama modellerinin, modellerin seçilme gerekçelerinin, senaryolara ilişkin kullanılan parametrelerin (*frekans, periyodik kontrol süresi, tamire kadar geçen ortalama süre vb.*) senaryo bazında verilmemiş olması.

▪ **Kuruluştaki Bulunan Tesis Hakkında Bilgi**

- Güvenlik Raporu Tebliği/BKÖP Tebliği'nin "Kuruluştaki bulunan tesis hakkında bilgi" başlığı altında yer alan bilgiler çerçevesinde; işletmecinin ilgili Tebliğ'de yer alan kritik ekipman tanımına uygun olarak kritik ekipmanları belirlememiş olması.

- Belirli bir tesis için ilgili senaryoya konu bir tehlikeli ekipmana ilişkin; kritik ekipmanın adı/kodu/görevi/periyodik kontrol süresi bilgisinin listelenmemiş olması.

- Belirli bir kritik ekipmana ait periyodik kontrol tablosunda belirtilen yıllık test sıklıkları ile senaryolarda belirtilen test sıklıklarının uyumsuz olması.

▪ **Frekansın Hesaplanmasında Dikkate Alınacak Diğer Hususlar**

- İlgili senaryoda meydana gelme frekansının hesaplanmasında, eğitim/ bilginin mevcut ve anlaşılır olması/ sertifikasyon/ prosedürler/ planlar/ talimatlar/ periyodik test ve kontroller/ bakım/ iletişim/ işaretler/ gibi güvenlik tedbirlerinin doğrudan kullanılmış olması.

▪ **Operatör Hataları**

- İlgili büyük kaza senaryosunda operatör kök neden olarak belirtilmiş olmasına rağmen frekansın hesaplanmasında operatörün hata yapma olasılığının analiz edilmemiş olması.

- İlgili büyük kaza senaryosunda operatör kök neden olarak belirtilmiş olmasına rağmen operatörün hata yapma olasılığının 0,01 değerinden küçük alınmış olması.

- İlgili büyük kaza senaryosunda operatör müdahalesi yer almasına rağmen frekansın hesaplanmasında operatörün hata yapma olasılığının analiz edilmemiş olması.

- İlgili büyük kaza senaryosunda operatör müdahalesi yer almasına rağmen frekansın hesaplanmasında operatörün hata yapma olasılığının 0,1 değerinden küçük alınmış olması.

- İlgili büyük kaza senaryosundaki operatör müdahalesine ait insan hatası analizinde yapılan değerlendirmelerin söz konusu senaryoda belirtilen tehlikeli durumu yansıtmaması

▪ **Bağımsızlık ve Etkinlik Prensibi**

- İlgili senaryoda meydana gelme frekansının hesaplanmasında kullanılan yöntemin kurallarına ve kısıtlarına uyulmamış olması.

- İlgili senaryoda meydana gelme frekansının hesaplanmasında bağımsızlık prensibi/ortak nedenli hataların etkisi/etkinlik prensibinin dikkate alınmamış olması.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

▪ **BKSD Hakkında Diğer Hususlar**

- İlgili senaryoya konu ekipman üzerinde bulunduğu belirtilen bir tedbirin (Ör.: *Isı dedektörü ile tetiklenen yağmurlama sistemi*) ilgili ekipman üzerinde fiilen bulunmaması/çalışabilir durumda olmaması.

- İlgili senaryoya konu ekipman üzerinde belirlenmiş bir tedbire ait enstrümanın (Ör.: *tank üzerindeki yağmurlama sistemini besleyen yangın pompasının*) periyodik kontrolünün gerçekleştirilmemiş olması.

- İlgili senaryoya konu bir tehlikeli ekipman üzerinde bulunan ve tedbir olarak belirtilen kritik ekipmanın belirli bir tarihte yapılan değişiminde (Ör.: *LPG tankı üzerinde bulunan ve kritik ekipman olarak tanımlanan emniyet ventilinde belirli bir tarihte yapılan değişim aşamasında*) değişimin yönetimi prosedürünün işletilmemiş olması.

- İlgili senaryoya konu operatör müdahaleli bir eylemin (Ör.: *Reaktörde bulunan basınç sensöründen gelen sinyal ile aktif hale gelen alarm neticesinde operatörün sisteme kimyasal besleyen vanayı kapatması*) bir tedbir olarak belirtilmiş olmasına rağmen operatöre büyük kazaların önlenmesine yönelik verilen eğitimin konusu ve süresi hakkında bilgi verilmemiş olması.

Programlı teftiş kapsamında işyerlerinde 2015/4 sayılı Genelge ekinde yer alan Teftiş Rehberi'nin I. Kitap I. Kısım IV. Bölüm Madde 3.6'da belirtilen hükümlerle ilgili tespit edilen mevzuata aykırılıklardan örnekler aşağıda sıralanmıştır.

▪ **Risk Değerlendirmesi**

- Analiz edilen risklerin, kontrol tedbirlerine karar verilmek üzere, en yüksek risk seviyesine sahip olandan başlanarak sıralanmaması.

- Risk değerlendirmesi dokümanının sayfalarının numaralandırılmaması, gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfasının paraflanmaması.

- Risk değerlendirmesi ekibinin mevzuata uygun olarak belirlenmemesi.

- Risk analizi ekibine ekipteki görevleri hakkında eğitim verilmemesi.

- Risk değerlendirmesinde, hazırlanan planların uygulama adımlarının düzenli olarak izlenmemesi, denetlenmemesi ve aksayan yönler tespit edilerek gerekli düzeltici ve önleyici işlemler tamamlanmaması, düzeltici ve önleyici kontrol tedbirlerinin gerçekleştirme tarihleri vb. bilgilerin belirtilmemesi.

▪ **İSG Profesyonelleri**

- İşyerinin tehlike sınıfına ve çalışan sayısına uygun İSG profesyonelleri görevlendirilmemesi veya yetersiz sürelerde görevlendirilmesi.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

-

▪ **Çalışan Temsilcisi**

- İşyerinde görevli çalışan temsilcilerine görev ve yetkilerini anlatan eğitim verilmemesi.

▪ **İSG Kurulu**

- İş sağlığı ve güvenliği kurulunun işyerinin tehlike sınıfına uygun sürelerde toplanmaması.
- İş sağlığı ve güvenliği kurulunun ilgili Yönetmelik'te belirtilen kişilerden oluşturulmaması.
- İş sağlığı ve kurulu üyeleri ve yedeklerine eğitim verilmemesi.

Programlı teftiş kapsamında işyerlerinde yangın, patlama ve kimyasal maruziyet konularında tespit edilen mevzuata aykırılıklardan örnekler aşağıda sıralanmıştır.

▪ **Periyodik Kontrol Raporları**

- İşveren ile periyodik kontrol yapmaya yetkili kişi arasında sözleşme yapılmaması veya periyodik kontrol hizmeti gerçekleştirilmeden en geç 1 gün önce düzenlenmemesi.

- İş ekipmanlarına ait periyodik kontrol raporlarının bulunmaması veya geçerlilik süresinin geçmesi.

- İbraz edilen periyodik kontrol raporlarında iş ekipmanlarında uygunsuzluklar bulunduğu belirtilmesi/kullanılmasının uygun olmadığı belirtilmesi veya güvenle kullanılabileceğine dair ikinci bir rapor düzenlenmemesi.

- Düzenlenen periyodik kontrol raporlarında İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'nde bulunması gerektiği belirtilen bölümlere uyulmaması veya raporların iş ekipmanının ilgili standardında belirtilen kriterlere göre düzenlenmemesi.

Düzenlenen periyodik kontrol raporlarında tesisata ait proje bilgilerinin bulunmaması

▪ **Patlayıcı Ortam**

- Exproof elektrikli ekipmanların periyodik kontrolünün TS EN 60079-17 standardında belirtilen hususlara göre yapılmaması.

- Patlayıcı ortam oluşabilecek yerlerde statik elektriğe karşı topraklamaların yapılmaması veya buraların girişlerinde yük giderici levhalarının bulunmaması.

- Yanıcı patlayıcı kimyasalların dolumu sırasında topraklama bağlantısı yapılmadan doluma ve boşaltıma izin vermeyen topraklama kontrol sisteminin bulunmaması.

- Yanıcı gaz ve sıvıların kullanıldığı ve depolandığı bölümlerde uygun gaz dedektörlerin bulunmaması.

- Gaz dedektörlerinin kalibrasyonlarını yaptırılmaması veya süresi içerisinde yenilenmemesi.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Patlayıcı ortam oluşabilecek yerlerin bölge sınıflandırmalarını gösteren işaretlemelerin bulunmaması.

- Patlamadan korunma dokümanında işyerinde bulunan tüm iş ekipmanları ve enstrümanlarının koruma kategorilerinin bulundukları ortamın patlayıcılık sınıfına uygunluğunun değerlendirilmemesi.

- Patlamadan korunma dokümanında, çalışma yerleri ve uyarı cihazları da dâhil olmak üzere iş ekipmanının tasarımı, işletilmesi, kontrolü ve bakımının güvenlik kurallarına uygun olarak sağlandığı, işyerinde kullanılan tüm ekipmanın 25/4/2013 tarihli ve 28628 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği’ne uygunluğunun belirtilmemesi.

- Oksi-asetilen kaynak hortumları üzerindeki regülatör çıkışında ve/veya şaloma arkasında alev geri tepme emniyet ventillerinin bulunmaması.

- Bakım çalışmalarında iş izin sistemleri ile etiketleme ve kilitleme metotlarının uygulanmaması.

- Tehlikeli bölgelerde uygulanacak bakım çalışmaları için ark oluşturmaz exproof özellikte anahtarlar bulunmaması.

▪ **Elektrik ile ilgili Hususlar**

- Elektrik panolarında uygun değerde kaçak akım rölesi seçilmemesi.

- Elektrik panolarının önlerinde yalıtkan paspaslar bulunmaması, panoların önünde yanıcı malzeme istifi bulunması, elektrik pano kapaklarının açık ve toza maruz bırakılması, iç muhafaza kapaklarının bulunmaması, elektrik pano ve kapaklarının topraklamalarında eksikler bulunması.

- Elektrik tesisatında açık uçlu iletken kablolar, kırık priz ve buatlar bulunması.

▪ **Kimyasal Maddeler**

- Kimyasal madde depolama tanklarında fazla dolumu ve taşmayı önleyici tertibatlar bulunmaması.

- İşyerinde kullanılan tehlikeli kimyasallara ait taşma havuzlarının bulunmaması veya kimyasalların çevreye yayılımını önleyecek yeterli kapasitede olmaması.

- İşyerinde kullanılan kimyasal maddelere ait Türkçe güvenlik bilgi formlarının bulunmaması.

- İşletmede kullanılan ve depolanan tehlikeli kimyasal maddelerin birbiriyle muhtemel etkileşimine yönelik tepkime risk analizi yapılmaması, reaksiyona girenler ile söndürme yöntemleri dikkate alınarak uygun depolama düzeninin sağlanmaması, kullanılan kimyasal maddelerin işyerinde muhtelif bölümlerde düzensiz depolanması.

- Kimyasal maddelerinin doldurma hortumları üzerinde olası kopma durumlarında her iki tarafın da akışını kesen acil durum akış kesiciler (breakaway kaplin, kırılabilir kaplin) bulunmaması.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Kullanılan ve depolanan kimyasalların maruziyet anında yapılması gerekenleri de içerecek şekilde etiketlenmemesi.

- Tehlikeli kimyasallarla çalışanlara güvenli çalışma konusunda eğitim verilmemesi.

- Kimyasallara maruziyete karşı göz ve vücut duşlarının bulunmaması.

- Gaz tüplerinin dolu ve boş durumuna göre sınıflandırılmaması ve devrilme riskine karşı dik konumda depolanmaması.

▪ **Acil Durumlar**

- Acil durum tatbikatlarının yapılmaması veya süresinin geçmesi.

- Acil durum planlarının işyerlerinde kullanılan maddeler ve iş ekipmanları dikkate alınarak kimyasal yayılım, parlama veya patlama tehlikesi ve benzeri özel riskleri barındıran bölümleri içerecek şekilde hazırlanmaması.

- Acil durum ekipmanlarının, ilkyardım malzemelerinin bulunduğu yerleri, kaçış yolları, toplanma yerleri ve yangın alarm butonlarının yerlerini gösteren tahliye planlarını içeren krokinin ibraz edilmemesi ve sahada muhtelif yerlerde asılmaması.

- Acil durum planında görevlendirilen ekiplerin bilgilerinin yer almaması.

- Acil durum ekiplerinin mevzuata uygun şekilde oluşturulmaması.

- Acil durum ekiplerinde görevlendirilen destek elemanlarına eğitim verilmemesi.

- Yeterli sayıda ilkyardımcı sertifikalı çalışan bulunmaması veya belge geçerlilik sürelerinin dolması ve yenilenmemesi.

▪ **Operatör Belgeleri**

- Buhar kazanını kullanan çalışanların operatör belgelerinin bulunmaması veya ilgili mevzuata uygun olmaması.

▪ **İş Hijyeni Ölçümleri**

- İş hijyeni ölçümlerinin yapılmaması veya yenilenmemesi.

- İşveren tarafından iş hijyeni ölçüm sonuçlarının uygunluğunun değerlendirilmemesi.

▪ **Kişisel Koruyucu Donanımlar**

- Çalışanlara verilen KKD'lerin yapılan işe uygun seçildiğine dair değerlendirme yapılmaması veya uygun nitelikte olduğuna dair sertifikalarının ibraz edilmemesi.

▪ **Sağlık Gözetimi**

- Çalışanların sağlık muayenelerinin süresi içerisinde yenilenmemesi.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Çalışanlara ait sağlık raporlarının ilgili Yönetmelik Ek-2’de verilen örneğe uygun düzenlenmemesi veya belirtilen bilgilerin eksik doldurulması.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

IV. BÖLÜM SONUÇ

1. TEFTİŞ SONUÇLARI HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME

Programlı teftiş kapsamında işyerlerinde Büyük Kaza Senaryo Dokümanlarının (BKSD) mevzuata uygunluğu incelenmiştir. Ayrıca işyerleri ile ilgili olarak yangın, patlama ve kimyasal maruziyet konuları, iş sağlığı ve güvenliği profesyonellerinin görevlendirilmesi, risk değerlendirmesi çalışmaları, çalışan temsilcisi ve İSG kurulu hususları ile kayıt dışı istihdam ve çocuk işçiliği gibi konuları kapsayacak şekilde geniş bir çerçevede denetimler gerçekleştirilmiştir.

İncelenen bu unsurlar, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı kapsamında işyerlerinde hâlihazırda yürütülen uygulamalar ile örtüşse de bu başlıkların sistematik bir yönetim sistemi bütünlüğünde uygulanması işyerleri için gelişimini sürdüren bir süreçtir. Özellikle Büyük Kaza Senaryo Dokümanı Tebliğinin yayımlandığı tarihte faaliyet halinde bulunan kuruluşlar için Tebliğ ile öngörülen dört yıllık sürenin 01/07/2024 tarihi itibarıyla dolmuş olması, 2025 yılı teftişlerinde kuruluşların bu dokümanları hazırlama ve uygulama kapasitelerinin tahlil edilmesini öncelikli kılmıştır.

İşyerlerinde teftiş öncesi mevcut durum ile teftiş süreci sonunda kaydedilen gelişmeyi değerlendirmek amacıyla ilk ve ikinci aşama teftiş sonuçları analiz edilmiştir. Buna göre, ilk teftişlerde toplam 11.621 adet mevzuata aykırılık tespit edilmiş; denetimler sırasında sergilenen rehberlik edici yaklaşım ve tanınan süreler neticesinde bu noksanlıkların 10.394'ü giderilerek %89 oranında bir iyileşme sağlanmıştır.

Tespit edilen mevzuata aykırılıkların yasa ve yönetmelik bazındaki dağılımı incelendiğinde (Tablo II-6); "İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği" hükümlerine aykırılıkların hem ilk (%31) hem de ikinci teftişlerde (%27) en yüksek paya sahip olduğu görülmektedir. Bu aykırılıkların ağırlıklı olarak iş ekipmanlarının periyodik kontrollerine ilişkin eksiklikler ile mevzuat değişikliklerinin uygulamaya yeterince yansıtılamaması başlıklarında yoğunlaştığı görülmüştür.

İkinci sırada yer alan "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" kapsamındaki ihlaller ise toplamın yaklaşık %27'sini oluşturmaktadır. Bu başlık altında özellikle tehlikeli ekipmanların belirlenmesi, senaryo metodolojilerindeki (HAZOP, LOPA, FTA, ETA vb.) eksiklikler ve frekans hesaplamalarındaki yöntemsel hatalar dikkat çekmektedir.

Ayrıca yangın, patlama ve kimyasal maruziyet risklerine karşı "İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik", "Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik" ve "Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik” kapsamında tespit edilen noksanlıklar; exproof ekipman seçimi, statik elektriğe karşı önlemler, yangın söndürme sistemlerinin yetersizliği, yangın algılama ve uyarı sistemlerindeki eksiklikler, kimyasal maddelerin yayılımının önlenmesi ve depolama düzeninin sağlanması gibi teknik alanlarda yoğunlaşmıştır.

2. SEKTÖR/ALAN TEMSİLCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan işyerlerinde, üst ve alt seviyeli kuruluşlara yönelik olarak mevzuatta öngörülen periyotlarda gerçekleştirilen teftişlerin, sektörde güvenliğin bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasına katkı sağladığı yönünde değerlendirmeler yapılmaktadır.

Bununla birlikte BKSD hazırlık sürecinde; süreç güvenliği, risk modelleme ve senaryo analizi konularında insan kaynağı kısıtlılığının hazırlık ve güncelleme süreçlerini zorlaştırdığı ifade edilmekte olup denetimlerde tespit edilen eksikliklerin giderilmesinin yalnızca dokümantasyon revizyonu ile sınırlı kalmadığı; proses iyileştirmeleri, otomasyon yatırımları ve güvenlik sistemlerinin güçlendirilmesi gibi zaman gerektiren fiziki düzenlemeleri zorunlu kıldığı vurgulanmaktadır.

Sektör temsilcileri, BKSD’ye yönelik teknik beklentiler kapsamında iyi uygulama örneklerinin paylaşılması ve metodolojik birlikteliğin sağlanmasına yönelik rehber dokümanların geliştirilmesinin uygulamadaki farklılıkları azaltacağı ve uyum sürecini hızlandıracağı görüşündedir. Ayrıca, ilgili kurumlar tarafından gerçekleştirilecek teknik bilgilendirme toplantıları, sektörel çalıştaylar ve eğitim faaliyetlerinin artırılmasının, hem işverenlerin yükümlülüklerini daha doğru kavramalarına hem de büyük endüstriyel kazaların önlenmesine yönelik sistematik yaklaşımın güçlenmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

3. İŞ MÜFETTİŞLERİNİN DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİ

2025 yılında Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında yürütülen programlı teftişlerde diğer konularla birlikte işyerlerinin Büyük Kaza Senaryo Dokümanları (BKSD) incelenmiştir. Teftiş planlamalarında BEKRA Bildirim Sistemi verilerinden yararlanılmakta olup kuruluşların bildirimlerinde meydana gelen değişikliklerin ve güncellemelerin planlama süreçlerinde ayrıca dikkate alınması gerektiği değerlendirilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Denetimlerde, BKSD içerik ve teknik yeterlilik düzeyinin işyerleri arasında farklılık gösterdiği; senaryo belirleme, frekans hesaplama, bariyer etkinliği değerlendirmesi ve diğer analizlerde yöntemsel birlik sağlanmasına ihtiyaç bulunduğu görülmüştür. Özellikle frekans ve etki hesaplamalarında kullanılan varsayımların ve dayanakların daha açık ve izlenebilir şekilde ortaya konulmasının, dokümanların teknik güvenilirliğini güçlendireceği değerlendirilmektedir.

BKSD'nin, tesisin güncel risk profilini yansıtan ve değişiklikler doğrultusunda düzenli olarak güncellenen, yaşayan bir doküman niteliğinde ele alınmasının; yönetim süreçleriyle daha güçlü entegrasyon sağlanmasının ve üst yönetim katılımının artırılmasının uygulama bütünlüğüne katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Yetkili idareler tarafından İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatları Hakkında Yönetmelik kapsamında işyerlerinin özellikle kuruluş aşamasında ve itfaiye raporu düzenlenmeden önce, yangın ve acil durumlara ilişkin tüm fiziki şartların eksiksiz olarak yerine getirilmesinin sağlanmasının önemli olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca, işyerlerinde zaman içerisinde gerçekleştirilen yapısal veya kullanım amaçlı değişiklikler sonrasında, alınmış olan yangın güvenliği tedbirlerinin güncelliğinin korunması amacıyla, yetkili idareler tarafından düzenli ve etkin denetimlerin yapılmasının iş sağlığı ve güvenliği açısından gerekli olduğu kanaatine varılmıştır.

Sonuç olarak; iş sağlığı ve güvenliğinin temel prensibi olan "bütüncül koruma" anlayışının tesisinin, sadece yasal zorunlulukların yerine getirilmesiyle değil, teknik verilerin doğruluğu ve sistemin kurumsal bir kültür olarak içselleştirilmesiyle mümkün olabileceği düşünülmektedir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

KAYNAKÇA

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve İlgili Mevzuat
- 2025 Yılı Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Programlı Teftiş kapsamında denetim faaliyeti gerçekleştiren işyerlerine ait İş Teftiş Otomasyonu Sistemi verileri
- Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik
- Guidelines for Initiating Events and Independent Protection Layers in Layer of Protection Analysis (2014)